

Lektsioonid: Jr 29:11–14; Ef 3:14–21

Jutlus: Jh 16:23b–33

Laulud: 398A (1–5); 315 (1–6, 7); 318 (1–3); 298 (1–3)

Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes palute Isalt, seda ta annab teile minu nimel. Tänini ei ole te midagi palunud minu nimel. Paluge, ja te saate, et teie rõõm oleks täielik! Seda ma olen rääkinud teile võrdumites. Tuleb tund, mil ma ei räägi teile enam võrdumites, vaid kuulutan teile Isast avalikult. Sel päeval te palute minu nimel. Ja ma ei ütle teile, et mina palun Isa teie eest, sest Isa ise armastab teid, kuna teie olete armastanud mind ja uskunud, et mina olen tulnud Jumala juurest. Ma olen pärit Isa juurest ja tulnud maailma, taas ma jätan maailma ja lähen Isa juurde.”
Ta jüngrid ütlesid: „Vaata, nüüd sa räägid täie selgusega ega räägi võrdumitega. Nüüd me teame, et sina tead kõike ega vaja, et keegi sinu käest küsiks. Seetõttu me usume, et sina oled pärit Jumala juurest.” Jeesus vastas neile: „Kas te nüüd usute? Ennäe, tund tuleb ja on juba tulnud, et teid hajutatakse igaüks ise kohta ning te jätate mu üksi. Ja ometi ma ei ole üksi, sest Isa on minuga. Seda ma olen teile rääkinud, et teil oleks rahu minus. Maailmas ahistatakse teid, aga olge julged: mina olen maailma ära võitnud.”

Selle Jh 16. peatükist pärineva kirjakoha kontekst on järgmine. Jeesus viibib oma jüngritega paasasöömaajal ja ees ootab Jeesuse kinnivõtmise tund. Jeesus peab jüngerile pikki kõnesid, mille eesmärk on jüngrite julgustamine eelseisvaks ajaks, mil Jeesust enam nende keskel pole.

Kujutame ette, et kui üks surmamineja lohutab mahajääjaid, siis pole tal palju võimalusi, et tema kuulajad ka lohutust leiavad: tal lihtsalt pole mahajääjaid millegagi lohutada. Kui teda enam pole, siis on mahajääjad leinas ja peavad ilma temata hakkama saama.

Kuid Jeesuse lohutussõnad on erilised. Meie, kes me Piiblit loeme ja täna Jeesuse sõnu kuulame, saame muidugi aru, et Jeesus mõtleb seda lahkumiskõnet pidades juba oma surnuist ülesäratamisele, taevaminekule ja Püha Vaimu saatmisele jüngrite lohutuseks. Jüngrid, kes Jeesust kuulavad, pole seda aga ju veel kogenud.

Seepärast torkab meie kirjakohas eriliselt kõrva jüngrite entusiastlik reaktsioon Jeesuse kõnele: „Vaata, nüüd sa räägid täie selgusega ega räägi võrdumitega. Nüüd me teame, et sina tead kõike ega vaja, et keegi sinu käest küsiks. Seetõttu me usume, et sina oled pärit Jumala juurest.” Jüngritele nimelt tundub, et Jeesus on nüüd kõnelnud piisavalt selgelt ja nende usk on nüüd seetõttu kindel.

Kuid Jeesus seab selle kahtluse alla öeldes: „Kas te nüüd usute? Ennäe, tund tuleb ja on juba tulnud, et teid hajutatakse igaüks ise kohta ning te jätate mu üksi.“

Sellega tahab Jeesus jüngerile öelda seda, et nende usk on poolik. Nad pole veel kogenud kaugeltki kõike: Jeesuse kinnivõtmist, piinamist, surma, aga ka Jeesuse ilmumist Ülestõusnuna ja taevaminekut. Seega ei tasu neil oma usku võtta lõplikuna, vaid jätkuvana, protsessina.

Samas ütleb Jeesus jüngerile lohutussõnad: „Maailmas ahistatakse teid, aga olge julged: mina olen maailma ära võitnud.” See tähendab seda, et pärast Jeesuse lahkumist läheb jüngeril raskeks ja nende usk Jeesusesse võib kõikuma lüüa.

Kuid Jeesusel on mõttes lahendus: inimene Jeesus on oma surma, ülestõusmise ja taevaminekuga Jumala Poja Jeesusena maailmale näidanud, et tegelikult valitseb maailma Tema, mitte need, kes ta surma mõistsid. Seda võib võrrelda poliitikas saadikuga, kes on saadetud emamaalt asumaale emamaa võimu esindama. Emamaa esindajat võidakse asumaal vihata või isegi surmata, kuid see ei tähenda, et emamaal poleks asumaa üle võimu. Taevariik on emamaa ja maailm on asumaa. Maailm ei võida kunagi taevariiki ja sellega tuleb maailmal lihtsalt leppida.

Nõnda kõneleb Jeesus jüngerile meie kirjakohas tulevikust, olukorrast, mis pole veel kätte jõudnud, kuid mille tunnistajaks jüngrid peagi saavad ja koos nendega maapealne Kristuse kogudus. Vaatame, mida Jeesus siis sellest tulevasest olukorrast kuulutab.

Esmalt ütleb Jeesus: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes palute Isalt, seda ta annab teile minu nimel. Tänini ei ole te midagi palunud minu nimel. Paluge, ja te saate, et teie rõõm oleks

täielik!“

Lihtsalt ja otse öeldes soovib Jeesus jüngeril Jumalat paluda. Seda teha pole aga pole üldse lihtne. Esiteks pole ju üldse lihtne paluda. Meie süda on tavaliselt nii kõva, et me ei taha kelleltki millegi saamiseks sõna „palun“ üldse kasutada. Olen märganud, et inimesed ja institutsioonid armastavad tänapäeval kasutada sõna „paluma“ asemel sõna „soovin“. „Soovime, et saadate/teete/kirjutate meile seda või toda.“ Minu põlvkonna lastele aga õpetati, et „palun“ on võlusõna, mis avab kõik uksed ja südamed. Küllap tõrgub inimsüda juba lapsest peale seda sõna kasutamast, muidu poleks ju pidanud seda kasvatuses rõhutama!

Teiseks pole lihtne paluda Jumalat. Inimene mõtleb: kui üldse paluda, siis kedagi, keda olen näinud ja kellest tean, et see palumine toob mulle mingit kasu. Isegi 1Jh 4:12 ütleb: „Jumalat ei ole keegi iial näinud.“ Kuid Jeesus ütleb meie kirjakohtas: „Paluge, ... et teie rõõm oleks täielik.“ Seega tasub Jumalat paluda juba seepärast, et rõõmustada. Ja veel täiuslikult rõõmustada!

Kas meie elus on rõõmu üleliia palju? Oma kõrgema keskea kogemustest julgen küll öelda, et mitte. Liiga palju näen enda ümber kurbi, pahaseid ja hirmunud inimesi. Ja olen ka ise tihtipeale kurb, pahane ja hirmunud. Miks siis mitte paluda Jumalat, et ellu tuleks rõõmu? Ja veel täiuslikku rõõmu? Edasi ütleb Jeesus jüngerile: paluge minu nimel. On üsna kindel, et Jeesust kuulates jäi see soovitus jüngerile segaseks: milleks paluda kellegi nimel, kes seisab nende ees ja kõneleb?

Kuid meie, kes usume, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg, saame sellest Jeesuse mõttest väga hästi aru. Nagu juba öeldud, seisab ka Piiblis: „Jumalat ei ole keegi iial näinud.“ Kuid Jeesus Kristus on eriline inimene, kelle nimel saab Jumalat paluda. Jeesus on ajalooline isik (küllap pole tänapäeval enam kedagi, kes tema maises elus 1. sajandi Palestiinas kahtleks). Kuid asjaolu, et ta tõusis surnuist üles ja ilmus oma jüngerile, tunnistab, et ta on rohkem kui inimene. Ta on Jumala Poeg. Isegi Jumal, kui nõustuda jünger Toomasega Jh 20:28. Igal juhul on ta täiuslik vahendaja meie palvetele Jumala poole.

Kirikuloos on olnud aegu ja on praegugi uskkondi, kus inimlike palvete vahendajaks on peetud pühi inimesi, pühakuid: Neitsi Maarja, apostlid ja teised usklikud isikud, keda kirik on pühakuks kanoniseerinud. Kuid usun siiski luterlasena, et kõige kindlam on paluda Jumalat Jeesuse nimel, eriti kuna ta seda ise ka Pühakirjas teha soovib, erinevalt Neitsi Maarjast ja apostleist.

Meie kirjakohtas ütleb Jeesus jüngerile ka: „Seda ma olen rääkinud teile võrdumites. Tuleb tund, mil ma ei räägi teile enam võrdumites, vaid kuulutan teile Isast avalikult.“ Tegelikult võib küsida, kas Jeesuse kõned on siis nii keerulised, et neist pole võimalik aru saada? Mina küll ütleks, et nt apostel Pauluse kirjad on palju keerulisemad mõista kui Jeesuse sõnad. Võib-olla on asi selles, et Jeesus püüab kuulajaile kirjeldada asju, mis pole veel toimunud ja kuna kuulajal kogemust pole, siis ei saa ta ka lihtsaist sõnadest aru.

Saksa teoloog Rudolf Bultmann ütleb: „Jeesuse sõnu saab mõista ainult uskliku eksistentsi tegelikkuses. Varem on need arusaamatud – mitte nagu oleks neid intellektuaalselt raske hoomata, vaid sellepärast, et intellektuaalne mõistmine pole üldse adekvaatne mõistmine... Uues, eshatoloogilises eksistentsis saavad nad [Jeesuse sõnad] arusaadavaks.“

Eshatoloogiline eksistents ehk (kristlikus käsitluses) inimese olemine Jeesus Kristuse tagasituleku olukorras, on see mida iga usklik ootab. Praegu me lihtsalt ei saa osadest asjadest aru, isegi kui nad on lihtsalt sõnastatud. Sest meil pole kogemust, mille annab meile Jeesus Kristus, kui Ta tuleb kohtumõistjana ja äratav üles kõik surnud.

Siiski on usklikel inimestel ka juba siin maailmas elades võimalus Jeesuse sõnu mõista, sest neid aitab selles Püha Vaim. Pühast Vaimust on eelmiste pühapäevade jutlustes kõneldud ja kõneldakse veel, sest selle aasta nelipüha, Püha Vaimu väljavalamise püha 8. juunil alles tuleb. Kuid Püha Vaim on ka võti selle eshatoloogilise eksistentsi hoomamiseks.

Kui apostel Paulus ütleb 1Kr 13:12 „Praegu me näeme aimamisi nagu peeglist, siis aga palgest palgesse. Praegu ma tunnetan poolikult, siis aga tunnetan täiesti“, siis ta mõtleb ikkagi seda, et midagi jumalikku me oma maises elus juba tunnetame, ehkki mitte kõike. Ja selle osalise tunnetuse annabki meile Püha Vaim, kelle Jumal meile ristimises saadab ja, kui me teda just ei pilka, aitab meid Jumala teid tunnetada kogu meie maise elu vältel.

Meie kirjakohta lõpupoole ütleb Jeesus oma jüngerile: „Seda ma olen teile rääkinud, et teil oleks

rahu minus.“ See on umbes samasugune väide nagu palumine Jeesuse nimel. Kuidas saab meil olla rahu kelleski, kes on meiesarnane inimene? Kuid meie, kes juba teame, et Mt 28:18jj järgi on surnuist üles tõusnud ja taeva läinud Jeesus Kristusele „antud kõik meelevald taevas ja maa peal“ ning ta on iga päev meie juures ajastu lõpuni, võime ka uskuda, et Jeesus Kristus kingib meile rahu. Jällegi, see rahu on võib-olla siin elus veel poolik, sest meie eshatoloogiline eksistents pole veel tervikuna kätte jõudnud. Kuid mingit rahu me siin elus siiski kogeme. See rahu pole sõja või konflikti puudumine või lõppemine. Kristuse rahu on n-ö kerge süda ka raskes olukorras, välise rahutuse tingimustes.

Ja viimaks armastus. Jeesus ütleb meie kirjakohas jüngerile: „Isa ise armastab teid, kuna teie olete armastanud mind ja uskunud, et mina olen tulnud Jumala juurest.“ Kes ei ihkaks oma elus armastust! Ilma armastuseta, me hääbume, ükskõik kui targad, ilusad või tugevad me oleme. See, et Jumal, taevane Isa meid armastab, on suurepärane teadmine. Ent Jeesus nimetab ka selle armastamise tingimused: tuleb Jeesust armastada ja uskuda, et ta on Jumala Poeg. Kuidas neid tingimusi täita?

Ma oskan vastata ainult Jeesuse võrdumiga Jh 15:4 :“Jääge minusse, ja mina jään teisse. Nii nagu oks ei suuda kanda vilja omaette, kui ta ei jää viinapuu külge, nõnda ka teie, kui te ei jää minu külge.“ See, kuidas oksana Jeesuse kui viinapuu tüvesse jääda, on iga inimese elu tähtsaim ülesanne. Kinkigu kõigeväeline kolmainu Jumal meile selleks tarkust!

Aamen.